

Polasaí Bí Cineálta atá in oiriúint do
Scoláirí

Bí Cineálta!

Ba mhaith linn go mothódh gach
duine inár scoil sábháilte agus
sásta.

Má cheapann tú go bhfuil bulaíocht á
dhéanamh ort nó go bhfuil bulaíocht á
dhéanamh ar dhuine éigin eile, is gá duit é
a rá le múinteoir nó le duine fásta eile a
bhfuil muinín agat as nó aisti. Beidh a fhios
acu conas cabhair a fháil.

Lorg
cabhair!

Abair le duine
éigin é!

Má insíonn scoláire do bhall foirne go gceapann sé/sí go bhfuil bulaíocht á
dhéanamh air nó uirthi nó ar dhuine eile:

- > labhróimid leis an scoláire a bhféadfadh bulaíocht a bheith á dhéanamh air/uirthi
- > fiafróimid den scoláire cad ba cheart a dhéanamh, dar leis/léi
- > oibreoimid amach plan le chéile
- > labhróimid lena t(h)uismitheoirí
- > labhróimid leis an scoláire eile ionas go dtuigfidh sé/sí nach bhfuil a (h)iompraíocht ceart
- > labhróimid le tuismitheoirí an scoláire eile
- > cabhróimid le gach duine ionas go mothóidh siad sásta agus sábháilte inár scoil

Ciallaíonn iompraíocht bhulaíochta
duine a bheith gránna nó maslach le daoine
eile d'aon ghnó arís agus arís, nó eachtra
amháin ar líne.

Labhair le duine má
cheapann tú go bhfuil
bulaíocht á dhéanamh ort
nó má cheapann tú go
bhfuil bulaíocht á
dhéanamh ar dhuine éigin
eile.

Tá polasaí ag ár
scoil chun stop a chur
le hiompraíocht
bhulaíochta.

Breathnaímid ar an bpolasaí seo gach
bliain. Cinntíonn sé sin go bhfuil gach rud is
féidir á dhéanamh againn in iarracht stop a
chur le hiompraíocht bhulaíochta.

Fiafróimid díot cad a
cheapann tú.

Nuair a tharlaíonn sé go
minic. Ní díreach uair amháin.

Polasaí Bí Cineálta Scoile chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Más rud é go bhfuil difríocht idir a bhfuil scríofa as Gaeilge agus as Béarla sa pholasaí seo, glactar leis an leagan Gaeilge mar an leagan cruinn agus an leagan Béarla mar aistriúcháin.

Ghlac Bord Bainistíocht Gaelscoil Uí Fhiaich an polasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais **Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna 2024.**

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n-oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in **Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna** mar iompraíocht spriocdhírthe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó Gaelscoil Uí Fhiaich

Polasaí Bí Cineálta Scoile / Bí Cineálta Policy

mothúcháinach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.

D'fhéadfadh deacrachtaí cumarsáide sóisialta a bheith ag roinnt daltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis leo a gcuid riachtanas a chur in iúl trí iompraíochtaí a d'fhéadfadh dochar a dhéanamh dóibh féin nó do dhaoine eile. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach bhfuil na hiompraíochtaí seo d'aon ghnó ná pleanáilte, ach i gcásanna áirithe, is freagairt uathoibríoch iad a bhfuil deacracht acu a rialú.

Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchúí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	Modh comhairliúcháin
Foireann na Scoile	19/05/2025	Dréacht roinnte Mí Aibreáin Plé agus leasú ag cruinniú foirne 19/05/2025
Scoláirí	9/06/2025	Tionól sa Halla
Tuismitheoirí	11/06/25	Roinneadh le Cathaoirleach Coiste Na dTuistí 19/05/25 le scaipeadh. Cruinniú leis an Coiste 11/06/25 . Glacadh leis an bpolasaí.
Bord Bainistíochta	Dréacht roinnte 07/04/25	Glacadh leis an bpolasaí Cruinniú Boird 18/06/25
Pobal na scoile i gcoitinne	20/5/2025 - rúnaithe /Eddie 21/5/2025 - Glantóirí	Roinnte le rúnaithe agus feighlí.
An dáta ar faomhadh an polasaí:		
18/06/2025		
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí:		

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfí an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta).

Straitéisí Oideachais agus Coiscthe:

Cur chuige na scoile ina hiomláine

- Cur chuige na scoile ina hiomláine chun meas ar gach ball de phobal na scoile a chothú.
- Luach na héagsúlachta a chur chun cinn chun aghaidh a thabhairt ar dhearcaí claonta agus chun aird a tharraingt ar a dhoghlaigh is atá iompraíocht bhulaíochta.
- Féinmheas a chothú agus a fheabhsú i measc na ndaltaí uile trí ghníomhaíochtaí curaclaim agus seach-churaclaim araon. Tabharfar deiseanna do dhaltaí féinmheas dearfach a fhorbairt trí idirghníomhaíochtaí foirmiúla agus neamhfhoirmiúla.
- Forbairt ghairme don fhoireann go léir i dtaca leis an mbulaíocht d'fhonn a chinntiú go mbeidh tuiscint ag an bhfoireann ar fad ar cad is bulaíocht ann, ar an gcaoi a dtéann sí i bhfeidhm ar shaol na ndaltaí agus ar an ngá a bhíonn ann freagairt di agus i a chosc.
- Athbhreithniú rialta ar gánna CPD na múinteoirí, le eolas a bhailiú faoi na scíleanna agus an taithí atá ag múinteoirí na scoile.
- Feachtas feasachta agus oiliúna don scoil ina hiomláine i dtaca le gach gné den bhulaíocht, lena n-áirítear, tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) agus pobal níos leithne na scoile.
- Pléitear beartas frithbhulaíochta na scoile le daltaí agus tugtar cóip de do gach tuismitheoir/caomhnóir mar aon leis an gCód Iompraíochta na Scoile (gach bliain).
- Bearta rialta feasachta (go rialta) a chur i bhfeidhm ar fud na scoile e.g. clár fógraí faoi leith sa scoil maidir le cairdeas a chothú, agus bulaíocht a chosc; Seachtain Chairdis gach bliain agus seimineáir le tuismitheoirí/caomhnóirí; suirbhéanna téarma ar dhaltaí; tionóil rialta scoile faoi stiúir na múinteoirí ranga le béim ar frithbhulaíocht.
- Cultúr insinte a spreagadh, agus béim faoi leith ar thábhacht na bhfinnéithe. Ar an gcaoi sin beidh muinín ag daltaí as a bheith ag insint. Tá gné seo na muiníne

ríthábhachtach. **Ba chóir a chur in iúl go soiléir do gach dalta agus iad ag tuairisciú eachtraí bulaíochta nach ag insint ná ag sceitheadh atá siad ach ag gníomhú go freagrach.**

- Deimhin a dhéanamh de go mbeidh a fhios ag daltaí cé dó ba chóir dóibh a insint agus conas é a dhéanamh, e.g.:
 - Dul caol díreach chuig múinteoir ag am feiliúnach, mar shampla tar éis ranga.
 - Nóta a thabhairt isteach leis an obair bhaile.
 - Glaoch gutháin a chur ar an scoil nó ar mhúinteoir sa scoil a bhfuiltear muiníneach as/aisti.
 - Tabhairt ar thuismitheoir(í)/ar chaomhnóir(í) nó ar chara insint.
 - Ceistneoir rúnda a thabhairt do gach dalta ó rang a 1 ar aghaidh agus plé rialta a dhéanamh leis na naíonáin.
 - Deimhin a dhéanamh de go dtuigeann finnétithe an tábhachtach a bhaineann lena bhfeiceann siad nó lena bhfuil ar eolas acu faoin mbulaíocht atá ar bun a insint.
- Tá tuismitheoirí na scoile ar fad eolach faoi chonas an scoil a chur ar an eolas má bhíonn siad in amhras faoi a p(h)aiste nó faoi pháiste eile sa scoil.
- Forbairt ar Pholasáí Úsaide Inghlactha sa scoil chun na céimeanna riachtanacha a chur san áireamh lena chinntiú go ndéantar dianmhonatóireacht ar an teacht ar theicneolaíocht laistigh den scoil agus ar úsáid fóin phóca / gléasanna cliste na ndaltaí.

Curaclaim a chur i ngníomh

Bealaí chun Feasacht a Fhorbairt

Naí Shóisir go Rang 2

i)An Curaclam

Feasacht ar bhulaíocht a fhorbairt sna hábhair seo leanas:

Gaeilge: Comhrá neamhfhoirimiúil

Cláracha OSPS

Am ciorcail

Labhairt faoi mhothúcháin

Labhairt roimh agus i ndiaidh amanna sosa

Cairde a ainmniú go rialta

Suim a léiriú ina céile – gach duine tabhachtach

Tuairimí a nochtadh

Obair ghrúpa a dhéanamh go rialta.

Drámaíocht

Léiriú ar mhothúcháin éagsúla

Obair i ngrúpaí

Plé ar eachtraí trí ról aisteoireachta

OSPS

Mise agus mo chairde

Ag roinnt obair le chéile

Bí Sábháilte

Creideamh

I nGrá Dé: Le chéile arís

Ag réiteach le chéile

Mothúcháin

Tábhacht a bhaineann le cairdiúlacht sa saol agus ar scoil,

Ag cur aithne ar a chéile agus a bheith aireach faoina chéile.

Corpoideachas:

obair ghrúpa, foirne,

rialacha cluichí a thuiscint agus a leanúint

ii) Ar an gClós ag am Spraoi

Rialacha an Chlóis a mhíniú.

Aighneas/timpiste a réiteach láithreach.

Labhairt faoi spás pearsanta.

Aingeal Cuideachta

Rang 3 – Rang 6

Feasacht ar bhulaíocht a fhorbairt sna h-ábhair seo leanas

i)An Curaclam

Gaeilge:

Comhrá Neamhfhoirmiúil – rudaí a tharlaíonn sa chlós a phlé.

Comhrá foirmiúil - Teanga agus nathanna a thabhairt dóibh.

Labhairt faoin gcothromaíocht / seans a thabhairt do gach éinne.

Béarla:

Exploring poetry on the topics of bullying/ friendships etc

Reading stories and novels around the topic

Feelings and emotions – developing vocabulary around the topic

Amharcealaíona:

Pictiúir – bunaithe ar dhánta.

Measúnú ar obair a chéile.

Drámaíocht

Ról Aisteoireachta.

OSPS

Bí sábháilte.

Rialacha agus meas a léiriú ar a chéile, trealamh scoile/pearsanta.

Co-oibriú na daoine/grúpaí sa chomhphobal náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Am Ciorcail a dhéanamh chun fadhb a réiteach.

Páistí shinsir ag tacú le bun ranganna.

Lá Sábháilteacht Idirlín

Creideamh

Téamaí sa leabhair – mar sh. cumarsáid maithiúnas.

Corp Oideachas

Cluiche comhoibritheacha.

Rialacha cluichí

Glacadh le breithiúnas

Conas féinsmacht a bheith acu i gcomhthéacs comórtasach.

ii) Ar an gClós ag am Spraoi

Rialacha an Chlóis a mhíniú.

Aighneas/timpiste a réiteach láithreach.

Labhairt faoi spás pearsanta.

Súil ghéar a choimeád ar imeachtaí sa chlós

iii) Go Ginearálta

Taifead á gcoimeád ag gach múinteoir faoi eachtraí.

Cumarsáid a bheith idir mhúinteoirí go mór mhór faoi eachtraí a tharlaíonn ar an gclós.

Tá na polasaithe / cleachtas maoirseachta agus monatóireachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta)

- Maoirseacht agus monatóireacht ar sheomraí ranga, ar dhorchlaí, ar thalamh na scoile, ar thurasanna scoile agus ar ghníomhaíochtaí seach-churaclaim. Tabharfar ar bhaill foirne nach mbíonn ag teagasc agus ar bhaill eile a bheith san airdeall agus eachtraí a chur in iúl do na múinteoirí ábhartha. Beidh maoirseacht i gceist leis i dtaca leis an úsáid a bhaineann daltaí as teicneolaíocht cumarsáide sa scoil.
- Rannpháirtíocht an Comhairle Scoile maidir le timpeallacht shábháilte scoile m.sh. córas cairde, meantóireacht, cairde am lóin agus gníomhaíochtaí eile tacaíochta do pháistí gur féidir leo cabhrú le tacú le daltaí agus cultúr piarmheasa agus tacaíochta a spreagadh.
- Aingeal Cuideachta ar chlós na naíonáin.

Mír C: Ag dul i ngleic le hIompraíocht Bhulaíochta

Seo a leanas na múinteoirí atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta:

1. An múinteoir ranga
2. Aon mhúinteoir / ball foirne
3. Leas-phríomhoide
4. An Príomhoide

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

- A chinntiú go n-éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá go hógair.
- Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.
- A éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi agus an páiste a léiríonn iompar bulaíochta maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- A ghníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas.

Is iad seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil le fáil amach an raibh iompraíocht bhulaíochta á déanamh, na cuir chuige a glacfar chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

Is iad seo a leanas nósanna imeachta na scoile chun iompar bulaíochta a fhiosrú, a leanúint agus a thaifeadadh agus na straitéisí idirghabhála seanbhunaithe a úsáideann an scoil chun déileáil le cásanna bulaíochta :

In Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Nósanna imeachta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iarbhunscoileanna, sainmhínítear an bhulaíocht mar iompraíocht spriocdhírthe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí.

Chun a chinneadh an iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht a thuairiscítear, ba cheart duit machnamh a dhéanamh ar na ceisteanna seo a leanas:

1. An bhfuil an iompraíocht dírithe ar scoláire ar leith nó ar ghrúpa scoláirí?
2. An bhfuil sé i gceist dochar fisiciúil, sóisialta nó mothúchánach á dhéanamh de bharr na hiompraíochta?
3. An bhfuil an iompraíocht á léiriú arís agus arís eile?

Más 'Tá' an freagra ar gach ceann de na ceisteanna thuas, is iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht agus ba chóir dul i ngleic léi de réir Ghnásanna Bí Cineálta.

6.1. A aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta

Agus an múinteoir ag aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir machnamh a dhéanamh ar na nithe seo a leanas: cad, cá háit, cathain agus cén fáth?

- Má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, ba chóir teagmháil a dhéanamh le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús.
- Ina dhiaidh sin, ba chóir bualadh le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa.
- Ag an gcruinniú grúpa, ba chóir go niarrafaí ar gach scoláire a c(h)untas féin ar ar tharla a thabhairt lena cinntiú go bhfuil gach duine sa ghrúpa soiléir faoi thuairimí a chéile.
- Ba chóir tacaíocht a thabhairt do gach scoláire de réir mar is cuí, i ndiaidh an chruinnithe ghrúpa.
- B'fhéidir go mbeadh sé ina chuidiú freisin a iarraidh ar na scoláirí atá i gceist a gcuntas ar an eachtra/na heachtraí a scríobh síos.

6.2 Sa chás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

- Is cuid lárnach de phobal na scoile iad tuismitheoirí agus tá ról tábhachtach acu, i gcomhpháirtíocht le scoileanna, maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta. Sa chás gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ní mór teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí na bpáirtithe atá i gceist go luath chun iad a chur ar an eolas maidir leis an gcás agus chun dul i gcomhairle leo faoi na bearta atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht.

6.3 Iarratais gan aon ghníomhaíochtaí a dhéanamh

D'fhéadfadh sé go niarrfadh scoláire a dhéanann iompraíocht bhulaíochta a thuairisciú ar bhall foirne gan aon rud a dhéanamh faoin iompraíocht seachas “faire amach” dó/di. D'fhéadfadh sé nach mbeadh an scoláire ag iarraidh go naithneofaí é/í mar dhuine a sceith eolas le duine éigin faoin iompraíocht bhulaíochta. D'fhéadfadh sé go gceapfadh sé/sí go n-éireodh cúrsaí níos deacra dó/di dá ninseofaí an scéal do dhuine éigin. Sa chás sin, tá sé tábhachtach don bhall foirne comhbhá a léiriú leis an scoláire, déileáil leis an gcás go tuisceanach agus labhairt leis an scoláire chun a oibriú amach le chéile cad iad na bearta is féidir a dhéanamh chun dul i ngleic leis an gcás agus conas a cuirfear a t(h)uismitheoirí ar an eolas. Tá sé tábhachtach go mothódh an scoláire a d'fhulaing iompraíocht bhulaíochta sábháilte.

D'fhéadfadh tuismitheoirí freisin scoileanna a chur ar an eolas faoi iompraíocht bhulaíochta a tharla agus a iarraidh ar an scoil go sonrach gan aon ghníomhaíochtaí a dhéanamh. Ba chóir do thuismitheoirí an t-iarratas seo a dhéanamh chuig an scoil i scríbhinn nó ba chóir go n-éascófaí iad chun é sin a dhéanamh sa chás go bhfuil bacainní litearthachta nó inniúlachta digítí nó bacainní teanga ann. Mar sin féin, agus iarratas an tuismitheora á chur san áireamh, d'fhéadfadh sé go gcinneadh scoileanna, ag brath ar na cúinsí, go bhfuil sé oiriúnach dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta.

6.4 A chinneadh an bhfuil deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta

- Ní mór dul i mbun plé leis na scoláirí atá i gceist agus lena dtuismitheoirí tráth nach

faide ná 20 lá scoile tar éis na teagmhála tosaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar an dul chun cinn tar éis na hidirghabhála tosaigh.

- I measc na ngnéithe tábhachtacha ar fiú machnamh a dhéanamh orthu mar chuid den athbhreithniú tá cineál na hiompraíochta, éifeachtacht na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus an caidreamh idir na scoláirí a bhí i gceist.
- Fiú má tá deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfadh sé go mbeadh maoirseacht agus tacaíocht leanúnach de dhíth ar an scoláire a d'fhulaing iompraíocht bhulaíochta agus ar an scoláire a léirigh an iompraíocht araon. D'fhéadfadh sé roinnt ama a thógáil nó go mbeidh an caidreamh socair agus go mbeidh tionchar ag na tacaíochtaí. I gcásanna áirithe, d'fhéadfadh sé nach ndéanfar an caidreamh a athbhunú mar a bhí sé roimh an iompraíocht bhulaíochta riamh.
- Mura mbeidh deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta, ba chóir don mhúinteoir athbhreithniú a dhéanamh ar na straitéisí a úsáideadh i gcomhairle leis na scoláirí agus na tuismitheoirí agus aontú ar bhualadh le chéile arís thar thréimhse ama chomhaontaithe go dtí go dtiocfaidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- Más léir go bhfuil an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici ag leanúint den iompraíocht a léiriú, ba chóir don scoil smaoineamh ar úsáid a bhaint as na straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí dá bhforáiltear i gCód Iompair na scoile. Má chuimnítear ar smachtbhannaí a úsáid, is ceist é seo idir an scoláire ábhartha, a t(h)uismitheoirí agus an scoil.

6.5 Iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh

Ba chóir gach eachtra iompraíochta bulaíochta a thaifeadadh.

- Ba chóir go mbeadh tuairimí na scoláirí agus a dtuismitheoirí maidir leis na gníomhaíochtaí atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta san áireamh sa taifead.
- Ba chóir go mbeadh doiciméadú ann ar an athbhreithniú le scoláirí agus a dtuismitheoirí chun a chinneadh an bhfuil deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta agus tuairimí na scoláirí agus a dtuismitheoirí ina leith sin.
- Ba chóir na taifid seo a choinneáil i gcomhréir le polasaí um choimeád taifead na scoile agus ag teacht le rialacháin maidir le cosaint sonraí.

An Próiseas Gearán

- Mura bhfuil tuismitheoir sásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, de réir na nósanna imeachta seo, ba chóir iad a atreorú chuig gnás gearán na scoile.
- Má tá tuismitheoir míshásta leis an gcaoi ar láimhseáladh gearán, féadfaidh an tuismitheoir gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Leanaí má chreideann sé/sí go raibh tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí na scoile ar an scoláire.

Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

Tá cur chuige scoile uile i gceist le clár tacaíochta na scoile chun oibriú le daltaí a bhfuil tionchar ag an mbulaíocht orthu. Mar gheall ar chastacht iompar bulaíochta, ní oibríonn aon chlár idirghabhála/tacaíochta amháin i ngach cás.

- **Ag tacú le daltaí go bhfuil bulaíocht déanta orthu agus daltaí a bhí mar fhinnéithe:**

- Deireadh a chur leis an iompar bulaíochta,
- Cothaítear meas ar dhaltaí ar a ndéantar bulaíocht agus ar gach dalta,
- Cothaítear comhbhá agus tacaíocht níos mó do dhaltaí a bhfuil bulaíocht á dhéanamh orthu,
- Ag léiriú go soiléir nach bhfuil an bhulaíocht ar an dalta spriocdhírthe trí chlár bhliantúla um ardú feasachta,
- Ag léiriú go soiléir nach bhfuil an bhulaíocht an locht ar an dalta spriocdhírthe trí aithint thapa a thabhairt dóibh siúd atá freagrach agus a bhfuil gá acu le cásanna bulaíochta a réiteach go tapa
- áiseanna a réiteach go tapa do dhaltaí a bhfuil sé de dhíth orthu (faoi réir ag maoiniú atá ar fáil)
- Cabhrú le daltaí a bhfuil bulaíocht orthu a bhféinmhuinín a ardú trí iad a spreagadh le bheith páirteach i ngníomhaíochtaí a chuidíonn le cairdis agus scileanna sóisialta a fhorbairt (m.sh. rannpháirtíocht in obair ghrúpa sa rang agus i ngníomhaíochtaí seach-churaclaim grúpa nó foirne le linn nó tar éis scoile).

- **Ag tacú le daltaí atá ag déanamh bulaíochta:**

- A chur in iúl go soiléir nach gcuirtear an milleán nó an pionós ar dhaltaí a dhéanann athchóiriú agus go bhfaigheann siad ‘bileog glan,’
- A shoiléiriú go bhfuil bulaíocht á dhéanamh ar dhaltaí leasaithe ag déanamh an rud ceart agus onórach agus moladh a thabhairt dóibh as seo,
- Áiseanna leordhóthanacha comhairleoireachta a chur ar fáil chun cabhrú leo siúd a bhfuil sé de dhíth orthu bealaí eile a fhoghlaim chun freastal ar a gcuid riachtanas seachas sárú a dhéanamh ar chearta daoine eile,

- Cabhrú leo siúd ar gá dóibh a bhféinmhuinín a chothú trí ghníomhaíochtaí sóisialta a spreagadh. Obair ghrúpa sa rang agus i ngníomhaíochtaí seach-churaclaim grúpa nó foirne le linn nó tar éis am scoile),
- Úsáid a bhaint as straitéisí foghlama ar fud na scoile agus an churaclaim chun cabhrú le mothúcháin féinfhiúntais na ndaltaí a fheabhsú,
- Agus iad ag déileáil le hiompraíocht dhiúltach i gcoitinne, múinteoirí agus tuismitheoirí a spreagadh chun díriú ar dúshlán agus ceartú a dhéanamh ar an iompar agus tacaíocht á tabhairt don leanbh,
- Ag déileáil le hiompar bulaíochta ag lorg réiteach agus ag tairiscint tús úr le ‘bileog glan’ gan aon mhilleán a choinneáil mar chúiteamh.

Tacaíochtaí

Tá tacaíochtaí ar fáil chun cuidiú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi, na measc sin tá na nithe seo a leanas:

- National Educational Psychological Service (NEPS)
- Oide
- Webwise
- National Parents Council
- Dublin City University Anti-Bullying Centre
- Tusla

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta an chaidrimh le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochtaa dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir **Gnásanna um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna**.

Mír D: Maoirseacht:

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcrúinniú deireanach, líon na n-eachtraí leanúnacha agus líon iomlán na n-eachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena n-áirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann

le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta.

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh idirlín na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe:

Dáta: 18/06/25

Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta

Sínithe

Dáta: 18/06/25

Príomhoide

